

# DE GOUDEN VEER



# DE GOUDEN VEER

PIER JAARSMA

Schrijver: Pier Jaarsma  
Coverontwerp: BRAVE NEW BOOKS  
Cover art: ©Wietse David Jaarsma  
ISBN: 9789402182040  
©Pier Jaarsma

# 1

## *Jonker*

*Amsterdam-Binnen*

*1 Januari 2050*

*Na middernacht*

Een vreemde jaarwisseling. Onwezenlijk. Mijn lieve vriendin Kristien pas overleden. Mijn oudste vriendin Myriam net officieel president van de EAU geworden. Mijn jeugdliefde Rob die ervoor kiest om hier oud en nieuw te vieren, bij de beste vriendin van zijn pas overleden vrouw. Moet ik mij hier niet een beetje schuldig om voelen? Nee! Waarom zou ik? Het huwelijk van Rob en Kristien was al jarenlang zo goed als niet-bestaand. Achteraf gezien is hun relatie kapotgegaan, geheel op basis van door Kristien gemaakte verkeerde aannames. De dood van Mark viel Rob niet te verwijten. Dat heeft Kristien gelukkig nog meegekregen vlak voordat ze stierf. Rob is zo onschuldig als een pasgeboren baby. Hoewel al een halve eeuw oud ziet hij er nog redelijk jong en sterk uit en hij heeft een buitengewoon heldere blik in zijn bruine ogen. Ik zie hoe hij naar mij kijkt. Ik maak zeker een kans en die kans ga ik grijpen. Misschien vannacht nog!

‘Een nieuwe veer?’

‘Heb je luistervinkje gespeeld, Jonker?’

‘Ja sorry. Ik ben nogal nieuwsgierig. Het zal wel beroepsdeformatie zijn.’

‘Eens rechercheur, altijd rechercheur bedoel je?’

‘Ik denk dat dat wel meespeelt, ja.’

‘Het is niet zo wereldschokkend, hoor. Ik heb een nieuwe veer nodig’ zegt Rob. ‘Dat oude horloge van mijn vader is stil blijven staan. Maar ja, waar vind je anno 2050 nog een ambachtelijke horlogemaker?’

‘Nee, dat wordt moeilijk. Misschien in de provincie Zwitserland?’

‘Ha! Je kunt het volgens mij nu weer gewoon Zwitserland noemen, hoor.’

‘Ach ja, natuurlijk. Dom van me. Macht der gewoonte, denk ik.’

‘Maakt niet uit. Het zal voor ons allemaal moeilijk worden, om te wennen aan de nieuwe situatie hier in Europa. Dat geldt trouwens ook voor de mensen in Azië. Het zal nog heel wat overgangsmaatregelen vergen, vrees ik.’

‘Daar mogen jullie nu voor zorgen! Hoe voelt het om zomaar opeens in het centrum van de macht te staan?’

‘Hoe weet jij dat nou?!’

‘Myriam had mij al ingelicht over haar plan om jou voor de ministerspost van staats-ideologische zaken te vragen.’

‘Juist ja, even vergeten dat jullie goede vriendinnen zijn. Hoe lang nu al?’

‘Dat moet al meer dan dertig jaar zijn. We waren nog tieners toen jij, Mark, Myriam en ik met elkaar optrokken.’

‘Ja! Meer dan dertig jaar! Maar... als antwoord op je vraag hoe het voelt... Eerlijk gezegd, Jonker, ik ben nog te beduusd om mij daar een voorstelling van te maken. Ik moet het wat tijd gunnen.’

‘Over tijd gesproken, wordt het niet eens tijd mij bij mijn voornaam te noemen?’

‘Uhhh... Dat voelt een beetje vreemd. Ik ken je toch alleen maar als Jonker?’

‘Toch heb ik liever dat je me voortaan gewoon Karin noemt. Dat past ook wel een beetje bij oud en nieuw vind je niet? Maak er gewoon een goed voornemen van.’

‘O.K., ik zal het proberen... Karin.’

‘Wat klinkt dat mooi uit jouw mond. Dat heb ik al die jaren moeten missen!’

“Cut the crap’ Jon... uhh... Karin!’

De hemel is zeldzaam helder vannacht. Her en der zie je nog wat siervuurwerk. Ik heb er eigenlijk geen oog meer voor. Rob duidelijk ook niet. Hij kijkt niet meer over de stad, maar omhoog. Waar kijkt hij eigenlijk naar? Naar de vlag van Henriette? Nee, die zie je nu bijna niet in de duisternis. De schijnwerpers aan de voet van de Damtoren staan nog altijd uit. Wat was het een overweldigend gevoel zonet om op de plek van de EAU-vlag de Nederlandse vlag te laten wapperen. Het was een pracht gezicht. O.K. de kleuren klopten niet, omdat Henriette de oude vlag van de EAU omgenaaid had. Het blauw

is net iets lichter dan wat die hoort te zijn. Maar ja, een kniesoor die daar op let. Het was toch wel even spannend of ik niet door de Geheime Unie-Politie betrapt zou worden bij het ophijsen ervan. Sofie bood aan om op de uitkijk te gaan staan. De lieverd! Ik heb daar natuurlijk dankbaar gebruik van gemaakt. Alles liep gelukkig van een leien dakje. De GUPpen waren waarschijnlijk ook oud en nieuw aan het vieren. Het was een bijzonder moment toen de schijnwerpers uitgingen. Rob en ik hebben heerlijk van het vuurwerk kunnen genieten. Ik denk niet dat ik er gedonder mee krijg. Als hoofdcommissaris van politie heb ik de macht om die schijnwerpers uit te laten schakelen, dus waarom zou ik die macht niet gebruiken? O.K het diende niet het algemeen belang, alleen maar mijn eigen persoonlijke belang, maar ik heb toch ook recht op wat romantiek in mijn leven? Hooguit krijg ik een reprimande van de burgemeester. Hoewel... ik denk het niet, want zij staat niet bekend als een dienstklopper. Ik heb de jongens van de controlekamer de opdracht gegeven de schijnwerpers na een half uur weer in te schakelen. Ik ben benieuwd of ze de tijd nog goed in de gaten hebben, want ze hadden volgens mij stiekem een feestje gebouwd onder werktijd. Die kurk onder het bedieningspaneel verried het een en ander. Nou ja, ik zal het voor deze keer door de vingers zien. Vandaag mag er gevierd worden. Vreemd, het lijkt wel alsof Rob naar de sterren kijkt!

‘Veel mooier dan dat ordinaire vuurwerk’ zegt hij. Hij heeft het vast in de gaten gekregen dat ik naar hem keek. Hij draait zich om en loopt naar de rand van het Damtoren dakterras. Hij pakt de reling angstvallig vast en kijkt voorzichtig naar beneden. Ach! De schat! Hij heeft naast claustrofobie ook nog eens hoogtevrees. Voor iemand die zo’n gewaagd boek als *‘Economy? A Matter of Care!’* durft te schrijven en te laten uitgeven, is hij toch behoorlijk angstig.

‘Het lijkt net een schilderspalet’ zegt hij.

‘Wat bedoel je?’

‘De grachtengordel. De neonreclames van het entertainmentdoolhof. Het is net een schilderspalet, met de Damtoren als een gigantische duim door het duimsgat. En wij staan bovenop die duim!’

‘Wat heb jij een fantasie, Rob. Maar inderdaad, daar lijkt het wel wat op.’

‘Ik ben bekaf, Karin. Zullen we naar beneden gaan?’

‘Doen we.’

Ik wil de lift nemen maar bedenk me opeens dat Rob claustrofobisch is.

‘We nemen de trappen wel. Dat is net zo snel,’ lieg ik.

Eenmaal aangekomen in de gang loop ik mijn eigen appartement met opzet voorbij.

‘Moeten we nu alweer naar de buurvrouw?’ zegt Rob.

‘We gaan haar even gelukkig nieuwjaar wensen. Paar minuutjes maar.’

Sofie doet open.

‘Gelukkig nieuwjaar Sofie!’

‘Jullie ook een gelukkig nieuwjaar!’

Ik wil bij de derde kus al mijn hoofd wegtrekken, maar krijg nog snel een vierde.

‘Oh ja! Dat doen jullie tegenwoordig, hè? Rob pas op hoor, want je krijgt vier kussen.’ Een beetje ongemakkelijk nu, wisselen Rob en Sofie vier zoenen uit.

‘Hé! Heb je iets met je haar gedaan?’

Toen ik een paar uur eerder de vlag haalde, had Sofie nog groen haar. Nu staat ze op de drempel met paars haar.

‘Ja, dat klopt. Ik heb het net geverfd. Het is een beetje een persoonlijke traditie van me. Nieuw jaar? Nieuw haar!’

‘Wat een leuke traditie. Is Henriette ook in de buurt?’

‘Mama slaapt al. Ze was zo moe. Ze is bijna de hele avond met die vlag bezig geweest. Ze heeft niet eens het aftellen gehaald.’

‘Ach! Nou ja, dan kom ik morgen wel even langs.’

Rob en ik lopen naar mijn eigen appartement en hij loopt direct door naar de logeerkamer.

‘Wil je niet nog een afzakkertje?’

‘Nee bedankt, ik val bijna om van slaap.’

‘O.K.... Ik ga nog even ‘linken’ met familie en vrienden. We zien elkaar morgen wel weer.’

‘O.K. welterusten.’

‘Welterusten.’

Rob nadert de logeerkamer, waar hij eerder die avond ook al een paar uur geslapen heeft. Hij kijkt op zijn horloge en draait zich om bij de deur.

‘Het is twaalf uur,’ zegt hij terwijl er een lachje om zijn mond speelt.

‘Dat zal het voorlopig ook wel blijven, excellentie.’



# 2

## *Carolien*

*Amsterdam-Buiten*

*1 Januari 2050*

*Vroeg in de middag*

‘Sofie, wil jij even opendoen? Het is Rob!’

‘Kun je zelf niet gaan? Het is jouw vader!’ antwoordt Sofie.

‘Nee, ik kan hier niet weg. Ik wil nog even door met vernissen.’

Ik ben bezig met het aanbrengen van een vernislaag op mijn ‘Nachtwacht.’ Ik wil er niet bij weg want ik wil zo snel mogelijk de ‘vernissage’ in het Rijksmuseum. Hij heeft het niet door dat ik hem van achter mijn schilderij via het spionnetje mooi kan beloeren hoe hij staat te dromen op de stoep voor de voordeur van mijn atelier. Hij schopt een beetje in het vuurwerkafval dat nog op straat ligt. De schoonmaakploegen zullen eerst wel naar het entertainmentdoolhof worden gedirigeerd, vermoed ik. Het economische belang van Amsterdam-Metropolis gaat natúúrlijk voor op dat van de gewone burgers. Een minitornado komt zijn richting op. De voornamelijk rode en geblakerde vuurwerkverpakingsrestanten dwarrelen hoog de lucht in. Uit voorzorg houdt hij zijn roodviltten Panama met veer vast. Het is een koddig gezicht.

‘Hoi Veer, kom snel binnen’ hoor ik Sofie zeggen. ‘Carolien verwachtte je al. Het komt goed uit dat je langs komt, want we hebben een vierde man... uhhh... persoon nodig.’

‘Aha! Dus jij bent die Sofie... die vriendin... waar Carolien het over had.’

‘Yep! En jij bent een beetje die verloren vader, als ik het goed begrijp?’

‘Ja... ik heb mij voorgenomen om het weer goed te maken tussen mij en mijn dochter,’ zegt Rob enigszins beschaamd.

‘Hartstikke mooi, joh!’

Sofie heeft zo te horen geen enkel respect voor zijn status als beroemde geleerde. Ik vrees dat ik haar daar wel een beetje in beïnvloed heb. Ik heb Rob weleens horen klagen dat hij niet altijd op bewondering van gewone burgers kan rekenen voor het feit dat hij een Nobelprijswinnaar voor economie is. 'Misschien is de Nobelprijs zelf wel aan inflatie onderhevig,' heeft hij eens gezegd.

'Gelukkig nieuwjaar, Rob!'

'Gelukkig nieuwjaar, lieve dochter.'

'Zeg! Nu moet je niet overdrijven, hè! Wil je straks even meehelpen? We willen mijn 'Nachtwacht' op dit karretje hijsen.'

'Ik help mee. Maar misschien moet ik mij eerst even voorstellen aan deze jongeman?'

'O ja, sorry, helemaal vergeten... Alpha, dit is Rob. Rob, dit is Alpha.'

'Aangenaam kennis te maken,' zegt Alpha beleefd.

'Aha! Dus dit is je nieuwe vlam?' vraagt Rob aan mij. Hou je kop Rob. Alpha weet nog helemaal niets van mijn gevoelens voor hem.

'Gaaf je niks aan Rob.'

'Nee, dat weet ik wel, maar ik mocht toch nieuwsgierig zijn?'

'Nu even niet.'

'Wat willen jullie eigenlijk gaan doen?' vraagt Rob.

'Carolien heeft een wild plan. Zij wil haar 'Nachtwacht' op de plek van de echte Nachtwacht hangen. Gaaf hè?' zegt Sofie.

'Waarom dat?' vraagt Rob.

'Om te vieren dat we bevrijd zijn,' zegt Alpha.

'Is dat niet wat voorbarig? De stad is nog lang niet veilig. Er kunnen nog heel wat aanhangers van de oude president roet in het eten gooien' zegt Rob.

'Roet in het eten? Wat is dat nou weer voor uitdrukking?' Sofie en Alpha fronsen ook al.

'Sorry, mensen. Dat was nog even mijn vader die jullie hoorden. Hij sprak altijd in spreekwoorden en gezegden'

'Heb je je vader ingeslikt?' grapt Sofie. Sneu voor haar, want niemand lacht erom.

'Ik vond het altijd heel irritant,' gaat Rob door, 'maar nu doe ik het zelf dus ook. Het wordt de laatste tijd alleen maar erger. Het zal wel door de ouderdom komen.'

'Bent u al oud dan? U ziet er nog zo jong uit,' zegt Alpha en het lijkt alsof hij echt een compliment wil geven.

‘Officieel ben ik oud. Ik ben namelijk net vijftig geworden...  
Maar zeg alsjeblieft jij tegen me.’

Ach, wat stom van me! Helemaal vergeten dat Rob altijd jarig is op nieuwjaarsdag.

‘O ja, Rob! Alweer iets vergeten. Nog van harte gefeliciteerd.’

‘Dank je, dank je.’

‘Van harte gefeliciteerd professor Heijnckens!’ zegt Alpha en geeft hem formeel een hand.

‘Noem me toch gewoon Rob.’

‘Beste Veer! Van harte gefeliciteerd!’ zegt Sofie overdreven, terwijl ze hem bij de schouders pakt en vier zoenen geeft.

‘Goeiedag! Nu heb ik al acht zoenen van je te pakken vandaag en het is nog maar middag!’ zegt Rob.

‘Haal je maar niks in het hoofd’ zegt Sofie. Deze keer moet iedereen erom lachen.

‘Wie heeft de leiding eigenlijk bij het tillen?’ vraagt Rob.

‘Ik natuurlijk.’

‘Wacht even. Waait het niet te hard voor jullie actie?’ vraagt Rob.

‘Valt toch wel wat mee?’ zegt Sofie.

Op mijn aangeven tillen we het gevaarte op het karretje. Alpha opent de schuifpui van mijn atelier en mijn ‘Nachtwacht’ wordt naar buiten gereden. We hoeven gelukkig niet zo ver te rijden. Mijn atelier ligt aan een straat die uitkomt op het Museumplein. Het karretje rammelt vervaarlijk over de keien, waardoor we niet zo snel kunnen als we willen. In het raam van een etalage zie ik ons voorbijschuiven. Het is een grappig gezicht. Een kopie van de Nachtwacht, maar dan met president Kazimir als kapitein Banninck Cocq, omringd door mijn familie en vrienden en mijzelf als spelend meisje. Het gevaarte wordt vastgehouden door een groepje avantgardistisch geklede kunstenaars met paars, blauw en rossig haar, vergezeld van een ietwat wereldvreemde professor met een lange grijze paardenstaart plus bevederde hoed. Wat normaliter een wandeling van tien minuten is, duurt nu wel een half uur. Tot dusverre hebben we de wind tegen, maar zodra de ‘Nachtwacht’ de hoek om het Museumplein opdraait, vangt het schilderij opeens zoveel wind dat er geen houden meer aan is. Rob, die links vooraan staat krijgt het doek over zich heen en valt. Zijn hoed vliegt af en landt ondersteboven in een grote plas water

langs de kant van de weg. De hoed wordt meteen een speelbal van de wind. Hij drijft als een zeilbootje weg. Alpha schiet Rob te hulp.

‘Gaat het, prof... uhhh... Rob?’ zegt hij.

‘Het gaat jongen. Met mij is niks aan de hand. Een beetje een schaafplek op mijn hand, zie ik. Gelukkig geen bloed. Een vuil pak. Dat wel. Maar... mijn hoed!’

‘Ik pak hem wel even.’ De hoed is inmiddels een meter of vijf weggedreven. Ik breng hem snel naar Rob. Hij pakt de hoed dankbaar aan, maar zijn gezicht betreft onmiddellijk.

‘Mijn veer! Waar is mijn veer?’ vraagt hij met een paniekerige blik in zijn ogen.

De veer, die Rob altijd op zijn hoed draagt, is verdwenen. We kijken om ons heen maar niemand ziet haar ergens.

‘De wind zal haar meegenomen hebben, denk ik,’ zegt Sofie. ‘Oh, maar dat is eigenlijk best een lekker dramatisch verhaal. Een veer hoort toch immers niet gevangen te zitten op een hoed! Een veer is gemaakt voor vrijheid. En wat is er vrijer dan de wind? Nu zijn ze weer bij elkaar, zoals het hoort... veer en wind.’

‘Lekker empathisch Sofie.’ Ik voeg haar hoofdschuddend een boze blik toe.

‘Sorry!’ zegt Sofie op een kinderlijk toontje.

‘En nu even alsof je het meent.’

‘Sorry Rob. Dat was een beetje ongevoelig van me. Weet je wat? Je krijgt van ons een nieuwe veer.’

‘Laten we maar verder gaan,’ zegt Rob.

We zetten onze tocht zwijgend voort en komen aan bij de receptie van het ‘Rijksmuseum.’ Een groot bord hangt boven de balie, met daarop de tekst: ‘opvang voor daklozen en verslaafden.’

‘En wat heeft dit te betekenen?’ vraagt de receptionist aan Rob. Ja. Dat is typerend. Hij vraagt het aan hem, waarschijnlijk niet omdat hij als eerste binnen komt, maar omdat hij een kostuum draagt.

‘Die jonge vrouw daar heeft het geregeld,’ zegt Rob terwijl hij naar mij wijst.

‘O.K...’ de receptionist draait zich naar mij toe, maar draait zich onmiddellijk weer om.

‘Wacht eens even, zegt hij, heb ik jou hier een paar dagen geleden ook al niet gezien? Toen kwam je voor de opvang volgens mij’ zegt de receptionist nogal bars tegen Rob.

‘Ik heb een beetje tegen je gelogen, beste man’ zegt Rob. ‘Het spijt me. Mijn vrouw was ernstig ziek en ik had even een plekje nodig waar ik in alle rust het afgelopen jaar kon overdenken. Dat plekje vond ik toevallig, zal ik maar zeggen, in de oude Nachtwachtzaal.’

‘Zo! Dus je hebt een beetje tegen me gelogen. Nou... lekker dan! En nu wil je dat ik je toesta om hier een schilderij naar toe te brengen?’

Oei! Dit gaat niet goed. Ik moet ingrijpen.

‘Het is niet zomaar een schilderij. Het is een moderne versie van de Nachtwacht. Wij willen hem graag in de oude Nachtwachtzaal ophangen.’

‘Ja! Dat kun u wel willen, mevrouw, maar ze hebben mij niks verteld. Dus jullie kunnen wat mij betreft wegwezen... en snel een beetje.’

‘Luister goede man!’ zegt Rob. ‘Ik vertel het je. In opdracht van de regering dient dit schilderij in de oude Nachtwachtzaal opgehangen te worden. Ter lering ende vermaak. Deze mevrouw... mijn dochter... heeft het schilderij gemaakt... in opdracht van de regering. Als je baan je lief is, dan zou ik nu het poortje maar eens opendoen.’

‘En waaruit blijkt dat, dat het ‘in opdracht van de regering’ is?’

‘Je praat toevallig met de minister van staats-ideologische zaken.’

De gezichtsuitdrukking van de receptionist verandert op slag van boos naar bang.

‘O... uhhh... neemt u me vooral niet kwalijk. Natuurlijk, natuurlijk, gaat uw gang. Ik doe open, meneer.’

Zonder een woord te zeggen lopen we snel door, alsof we bang zijn dat de receptionist zich zal bedenken.

‘Bedankt Rob!’

‘Tot uw dienst,’ zegt Rob met een glimlach.

De oude Nachtwachtzaal is, met uitzondering van een eenvoudig houten bankje, volkomen leeg. In het midden van de zaal blijven we eerbiedig staan. Zwijgend nemen we de aanblik in ons op. Het glazen dak laat volop het natuurlijke daglicht door. Het voormalige domein van de Nachtwacht wordt afgebakend door twee ‘Korinthische’ zuilen van donkergrijs met wit dooraderd marmer. De oudroze en licht blauwgroene frescoachtige schilderijen op het gewelfde plafond contrasteren fraai met de donkergrijze wand waar